

A világ körülöttünk I.

**Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

1. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ – Ember és környezete

A modul szerzői: Bánki Vera - Szabolcs Csilla

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	6-7 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Az iskolai környezet alaposabb megismertetése, szociális és környezeti érzékenység alakítása
A modul témái, tartalma	Témák: Kapcsolatok: saját élettörténet – kisgyermekkor, óvodai emlékek, óvoda–iskola Tartalom: Óvodai élmények felelevenítése. Az iskola összehasonlítása az óvodával. Az iskola, az iskolai élet és az iskolai tevékenységek mélyebb megismerése.
Megelőző tapasztalat	Ajánlott a Játék a szabadban modul után, de független, önálló tevékenységként is alkalmazható.
Ajánlott továbbhaladási irány	Közösségépítés, szabályok alkotása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: identitás A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: problémakezelés, problémamegoldás Társas kompetenciák: kommunikációs készségek – véleményalkotás, együttműködés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Magyar nyelv és irodalom (gondolatok, érzelmek, vélemények egyszerű, érthető és hatékony közlése, figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra), Művészetek (dráma, pantomim játék), Ember a természetben (használati tárgyak anyagainak felismerése, a tárgyi és személyi környezet összekapcsolódása), Vizuális kultúra (szabadkézi rajzolás) Modulokhoz: Játék a szabadban, Egy napom az iskolában, Az úgy van nálunk
Támogató rendszer	Czike Bernadett (szerk.): <i>Együtt – működik</i> . Független Pedagógiai Intézet. Budapest, 2004 (301–306. o.) A. A. Milne: <i>A jó kislányka</i> . In: Hatévesek lettünk Móra Könyvkiadó. Budapest, 1973 A. A. Milne: <i>A vén tengerész</i> . In: Hatévesek lettünk. Móra Könyvkiadó. Budapest, 1973

Módszertani ajánlás

A modult órákra lebontva, de egyben is meg lehet tartani. Ez nagyban függ az osztály összetételétől, a gyerekek koncentrációs képességétől. A modul jól használható a tanév elején a Játék a szabadban című modul folytatásaként, de önálló egységként is alkalmazható közösségalkító tevékenységként, illetve a csoportmunka megalapozásához. A munka megfigyelése sok hasznos információt szolgáltat a gyerekek képességeinek fejlettségéről, szókincsükről, kreativitásukról, csoportban való viselkedésükről. A munka szervezésénél javasoljuk, hogy az órák megkezdése előtt helyezzük az asztalra a csoportmunkához szükséges kellékeket.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Kezdekskor

P2 – Értékelés

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Mi volt a jelem az óvodában?					
A	A tanító a teremben véletlenszerűen elhelyezi az óvodai jellel ellátott névkártyákat. Minden gyerek megkeresi, majd kitűzi a saját névkártyáját. 5 perc	Hangulati előkészítés Figyelem Koncentráció Téri tájékozódás	Frontális osztálymunka – játék	Névkártya, biztosítótű	P1 (Kezdekskor)
B	A tanító az óvodai jellel ellátott névkártyákat véletlenszerűen kiosztja a gyerekeknek, ügyelve arra, hogy senki se kapja a sajátját. A diákok kérdésseltevések segítségével megkeresik a náluk lévő kártya tulajdonosát, majd ha megtalálták, kitűzik rá. 5 perc	Kapcsolatépítés Szókincsfejlesztés Koncentráció Emlékezet Beszédkészség	Frontális osztálymunka – interjú	Névkártya, biztosítótű	P1 (Kezdekskor)
C	A diákok felrajzolják a névkártyájukra a saját óvodai jelüket, majd kitűzik azt. 5 perc	Figyelem Koncentráció Emlékezet	Frontális osztálymunka – ábrázolás	Névkártya, biztosítótű, zsírkréta	P1 (Kezdekskor)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/b Milyen színű a zsírkrétám?					
	A gyerekek csoportokat alakítanak. Egy csoportot alkot az a négy gyermek, akiknek azonos színű a zsírkrétájuk. Ahhoz az asztalhoz ülnek le, ahol a náluk lévő krétákkal azonos színű papírházat látnak. 5 perc	Csoportalakítás Figyelem	Frontális osztálymunka – csoportalakítás	Azonos színű zsírkréták, papírházak	
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Régi otthonunk az óvoda					
	A diákok a csoporton belül két percen elmesélik, milyen volt a régi óvodájuk. Mesélnek egymásnak társaikról, óvónőikről. A két perc leteltével a tanító jelzi, hogy a következő diák kezdheti a beszámolóját. 10 perc	Kommunikáció Szókincsfejlesztés Beszédkészség Emlékezet Empátia Kapcsolatépítés	Kooperatív tanulás – szóforgó		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Tárgyi környezet (óvoda, iskola, otthon)					
	<p>A tanító olyan képeket oszt ki a csoportoknak, melyek vagy az iskolához, vagy az óvodához, vagy az otthonhoz köthetők, majd a táblára felírja ezt a három kategóriát.</p> <p>A diákok csoporton belül megbeszélik, hogy a képek, amelyeket kaptak, melyik kategóriába sorolhatók. A megbeszélés után felragasztják a képeket a megfelelő kategória neve alá.</p> <p>Mindegyik csoport kijelöl egy-egy tanulót, aki a többi csoportnak elmondja, mit hova ragasztottak, és indokolja a döntést.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Csoportosítás</p> <p>Rendszerező képesség</p> <p>Beszédképesség</p> <p>Szókincsfejlesztés</p> <p>Emlékezet</p> <p>Kompromisszumképesség</p>	<p>Csoportmunka – megbeszélés, magyarázat</p>	<p>Újságból kivágott képek</p>	
II/c Mi van a zsákban?					
	<p>A tanító ad minden csoportnak egy használati tárgyat tartalmazó zsákot. A diákok megpróbálják tapintással felismerni a zsákba rejtett használati tárgyakat, majd megnevezik azokat. A megnevezett tárgyról eldöntik, hogy megtalálható-e az iskolában vagy sem. Az iskolában megtalálható tárgyról eldöntik, mire használatosak.</p> <p>Csoportonként egy kiválasztott tanuló beszámol a csoportjában történekről. A többi csoport figyel, majd véleményezi az elhangzottakat.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Rendszerezés</p> <p>Figyelem</p> <p>Taktilis érzékelés</p> <p>Differenciáló képesség</p> <p>Szabálytudat</p>	<p>Kooperatív tanulás – strukturált rendezés</p>	<p>Zsákok, tárgyak</p>	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Milyen az óvoda és az iskola?					
	Mindegyik csoport készít egy rajzot. Az egyik csoport iskolát, a másik csoport óvodát rajzol. A tanító dönti el, hogy melyik csoport melyiket rajzolja. 5 perc	Ábrázolás Emlékezet Kompromisszumkézsé g Kreativitás Finommozgás	Kooperatív tanulás – plakát	Rajzlap, zsírkréta	
II/e Az iskola és az óvoda összehasonlítása					
	A csoportok felhelyezik az iskoláról és óvodáról készített rajzaikat a táblára. A tanító az iskoláról és az óvodáról, a hasonlóságokról és különbségekről beszélget a diákokkal a képek alapján. 10 perc	Szókincsfejlesztés Figyelem Beszédkészség	Frontális osztálymunka – bemutatás, megbeszélés		
II/f Kirakós játék					
	A tanító mindegyik tanulónak ad egy darabokra vágott képet. A képek különböző korú embereket ábrázolnak. Egy csoporton belül a tanulók különböző korú embereket ábrázoló képeket kapnak. Minden tanuló összerakja a saját képét, és felragasztja egy papírra. Az összerakott képeket a csoport életkor szerint sorba rendezi. A csoport, a tanterem egy jól látható helyén, az általuk felállított sorrendben felhelyezi a képeket a falra. 15 perc	Rész-egész megtapasztalása Téri tájékozódás Kommunikáció Kompromisszumkézsé g Figyelem	Csoportmunka – problémamegoldás kiscsoportban	Ragasztó, gyurmaragaszt ó, papír, képek felaprítva, borítékok	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/g Személyi környezet (Kik járnak az iskolába?)					
	A felhelyezett képekből a diákok kijelölik azokat, amelyek olyan korú embereket ábrázolnak, akik az iskolában is megtalálhatók. A többi képet a tanító leveszi a falról. 15 perc	Válogatás megadott szempont szerint Rendszerező képesség	Frontális osztálymunka – megbeszélés		
II/h Hogy néz ki egy iskolás?					
	A tanító által négy részre hajtott írólapra a csoport minden tagja az emberi test más-más részét rajzolja fel, majd lehajtja a laprészt, és tovább adja a csoport következő tagjának. A kezdő ember a lap tetejére fejet, a következő tanuló a második részbe vállat és karokat, a harmadik törzset, az utolsó lábat rajzol. A tanító felhívja a diákok figyelmét arra, hogy a rajzolás során fentről lefelé haladjanak. (Fej, váll és karok, törzs, lábak.) Ebből áll össze az iskolás. Az elkészült vicces képeket a gyerekek felhelyezik az eddig kitett képek mellé a falra. 5 perc	Testtudat fejlesztése Rész-egész megtapasztalása Téri tájékozódás Emlékezet Figyelem Finommozgás Szabálytudat	Kooperatív tanulás – kerekasztal	Zsírkréta, írólap	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/i Milyen élőlényé tudok változni?					
	A csoport minden tagja, egy kivételével lehajtja a padra a fejét. A tanító felmutat egy cselekvést vagy játékot (pl. labdázó kisgyerek) ábrázoló képet. Azoknak a tanulóknak, akik látták a képet, el kell mutogatniuk azt csoporttársaiknak, akik megpróbálják kitalálni. A feladat során a csoport minden tagjának van alkalma, hogy mutogasson. 10 perc	Metakommunikáció Figyelem Kreativitás Empátia	Csoportmunka - bemutató		Cselekvést vagy játékot ábrázoló képek.
II/j Mi jellemző az óvodára és mi az iskolára?					
	A pedagógus mutat két képet a gyerekeknek. Az egyik kép az iskolára, a másik kép az óvodára jellemző jelenetet mutat (pl. alvás az óvodában, tanuló gyerek...). Az osztály megbeszéli, mi jellemző az iskolára és mi az óvodára (milyen tárgyak, személyek, tevékenységek...). 15 perc	Rendszerezés Figyelem Emlékezet Összehasonlítás	Frontális osztálymunka – megbeszélés		Képek

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/c Értékelés					
A	A diákok szóban értékelik a foglalkozáson nyújtott teljesítményüket. 4 perc	Önértékelés Önismeret Emlékezet Kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – megbeszélés		P2 (Értékelés)
B	Pedagógus szóban értékeli a gyerekeket. 1 perc	Értékelés Figyelem Önkritika	Frontális osztálymunka – megbeszélés		P2 (Értékelés)

Tanári melléklet

P1 Kezdekskor

A munka megkezdése előtt a tanító beszéljen meg a gyerekekkel, hogy ha felemeli a kezét, akkor minden gyereknek csendben kell maradni, és figyelni. Ezután lesz a „csendjel”.

P2 Értékelés

Az önértékelés az alábbi segítő kérdések alapján zajlik:

Mennyire voltál aktív?

Segítetted-e társaidat a munkában?

A pedagógus az alábbi szempontok alapján értékeli: hogyan dolgoztak az órán, kik voltak aktívak, hogyan működtek a csoportok.